

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (pirmoji kolegija) SPRENDIMAS

2019 m. vasario 6 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Teismų bendradarbiavimas civilinėse bylose – Jurisdikcija ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose vykdymas – Reglamentai (EB) Nr. 44/2001 ir (EB) Nr. 1346/2000 – Atitinkamos jų taikymo sritys – Antstolio bankrotas – Bankroto administratoriaus ir likvidatoriaus pareikštas ieškinys“

Byloje C-535/17

Dėl *Hoge Raad der Nederlanden* (Nyderlandų Aukščiausiasis Teismas) 2017 m. rugsėjo 8 d. sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2017 m. rugsėjo 11 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

NK, *PI Gerechtsdeurwaarderskantoor BV* ir PI bankroto administratorius,

prieš

BNP Paribas Fortis NV

TEISINGUMO TEISMAS (pirmoji kolegija),

kurį sudaro pirmosios kolegijos pirmininko pareigas einanti Teisingumo Teismo pirmininko pavaduotoja R. Silva de Lapuerta (pranešėja), teisėjai A. Arabadžiev, E. Regan, C. G. Fernlund ir S. Rodin,

generalinis advokatas M. Bobek,

posėdžio sekretorius R. Schiano, administratorius,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2018 m. liepos 5 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

- NK, *PI Gerechtsdeurwaarderskantoor BV* ir PI bankroto administratoriaus, atstovaujamo *advocaten* B. I. Kraaijpoel, T. V. J. Bil, P. M. Veder ir R. J. M. C. Rosbeek,
- *BNP Paribas Fortis NV*, atstovaujamo *advocaten* F. E. Vermeulen ir R. J. van Galen,
- Portugalijos vyriausybės, atstovaujamos L. Inez Fernandes, M. Figueiredo ir P. Lacerda,
- Europos Komisijos, atstovaujamos R. Troosters ir M. Heller,

susipažinęs su 2018 m. spalio 18 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

* Proceso kalba: nyderlandų.

priima šį

Sprendimą

- 1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 2000 m. gruodžio 22 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 44/2001 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo (OL L 12, 2001, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 4 t., p. 42, ir klaidų ištaisymas OL L 290, 2014, p. 11) 1 straipsnio 2 dalies b punkto, 2000 m. gegužės 29 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 1346/2000 dėl bankroto [nemokumo] bylų (OL L 160, 2000, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 1 t., p. 191) 4 straipsnio 1 dalies ir 13 straipsnio ir 2007 m. liepos 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 864/2007 dėl nesutartinėms prievolėms taikytinos teisės („Roma II“) (OL L 199, 2007, p. 40, ir klaidų ištaisymas OL L 106, 2015, p. 80) 17 straipsnio išaiškinimo.
- 2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant NK, atliekančio *PI Gerechtsdeurwaarderskantoor BV* ir *PI* bankroto administratoriaus (toliau – administratorius) funkcijas, ir *BNP Paribas Fortis NV* (toliau – *Fortis*) ginčą dėl administratoriaus reikalavimo, pareikšto Nyderlanduose iškeltoje bankroto byloje, išieškoti sumą, kurią bankrutuojantis asmuo neteisėtai išsigrynino iš banke *Fortis*, esančiame Belgijoje, atidarytos sąskaitos.

Teisinis pagrindas

Reglamentas Nr. 1346/2000

- 3 Reglamento Nr. 1346/2000 4, 6, 7 ir 23 konstatuojamosiose dalyse nurodyta:

„(4) Tam, kad [vidaus] rinka tinkamai veiktų, reikia vengti skatinti šalis perkėlinėti turt[ą] ar teismo procesą iš vienos valstybės narės į kitą ieškant palankesnės teisinės padėties.

<...>

(6) Laikantis proporcingumo principo, šis reglamentas turėtų apsiriboti nuostatomis, reguliuojančiomis bankroto [nemokumo] bylų iškėlimo jurisdikciją, ir tiesiogiai šių bylų pagrindu priimamais bei glaudžiai su jomis susijusiais teismo sprendimais. Be to, šiame reglamente turėtų būti numatytos nuostatos dėl minėtų sprendimų pripažinimo ir taikytinos teisės, taip pat atitinkančios šį principą.

(7) Bankroto [nemokumo] bylos dėl nemokių bendrovių ar kitų juridinių asmenų likvidavimo, teismo nurodymai, kompromisiniai susitarimai ir analogiški procesai nepriskiriami [1968 m. rugsėjo 27 d. Briuselio konvencijos dėl jurisdikcijos ir teismų sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose vykdymo (OL L 299, 1972, p. 32) su pakeitimais, padarytais 1996 m. lapkričio 29 d. Konvencija dėl Austrijos Respublikos, Suomijos Respublikos ir Švedijos Karalystės prisijungimo (OL C 15, 1997, p. 1)], taikymo sričiai.

<...>

(23) Šiame reglamente numatytiems klausimams turėtų būti nustatytos vieningos kolizinės taisyklės, savo taikymo srityje pakeisiančios nacionalines tarptautinės privatinės teisės taisykles. Jeigu nenustatyta kitaip, turėtų būti taikoma valstybės narės, kurioje iškelta byla, teisė (*lex concursus*). Ši kolizinė taisyklė turėtų galioti pagrindinėms ir vietinėms [teritorinėms] byloms; *lex concursus*

sąlygoja bankroto [nemokumo] bylų procesines ir materialines pasekmes asmenims ir susijusiems teisiniams santykiams. Ji reglamentuoja visas bankroto [nemokumo] bylų iškelimo, eigos ir užbaigimo sąlygas.“

4 Šio reglamento 3 straipsnio 1 dalis suformuluota taip:

„Valstybės narės, kurios teritorijoje yra skolininko pagrindinių turtinių interesų vieta, teismai turi jurisdikciją iškelti bankroto [nemokumo] bylą. Jei tai yra bendrovė arba juridinis asmuo, kai nėra priešingų įrodymų, laikoma, kad jos pagrindinių turtinių interesų vieta yra jos registruota buveinė.“

5 Minėto reglamento 4 straipsnyje numatyta:

„1. Išskyrus atvejus, kai šis reglamentas numato ką kita, bankroto [nemokumo] byloms ir jų pasekmėms taikoma valstybės narės, kurios teritorijoje iškelta tokia byla, toliau vadinama „valstyb[e], kurioje iškelta byla“, teisė.

2. Valstybės, kurioje iškelta byla, teisė nustato tokios bylos iškelimo sąlygas, jos eigą ir užbaigimą. Ji konkrečiai nustato:

<...>

c) atitinkamus skolininko ir likvidatoriaus įgaliojimus;

<...>

e) bankroto [nemokumo] bylų pasekmes esamoms sutartims, kuriose skolininkas yra viena iš šalių;

f) bankroto [nemokumo] bylų pasekmes individualių kreditorių iškeltoms byloms, išskyrus neišspręstas bylas;

<...>

h) taisykles, reglamentuojančias reikalavimų pateikimą, patikrinimą ir pripažinimą;

<...>

m) taisykles, susijusias su atvejais, kai visiems kreditoriams nepalankūs teisės aktai yra niekiniai, ginčytini arba negalima užtikrinti jų vykdymo.“

6 To paties reglamento 13 straipsnyje nustatyta:

„4 straipsnio 2 dalies m punktas netaikomas, jei asmuo, gavęs naudos iš visiems kreditoriams nepalankių teisės aktų [nepalankių veikslių], pateikia įrodymus, kad:

– minėtas teisės aktas priklauso [minėtam aktui taikoma] ne tos valstybės narės, kurioje iškelta byla, teisei [teisë],

ir

– teisė nenumato jokių priemonių atitinkamu atveju užginčyti minėtą teisės aktą [minėtą aktą].“

Reglamentas Nr. 44/2001

7 Reglamento Nr. 44/2001 1 straipsnis, skirtas šio reglamento taikymo sričiai, suformuluotas taip:

„1. Šis reglamentas taikomas civilinėse ir komercinėse bylose, neatsižvelgiant į teismo pobūdį. Jis ypač netaikomas mokesčių, muitinių arba administracinėms byloms.

2. Šis reglamentas netaikomas:

- a) fizinių asmenų statusui arba teisnumui ir veiksniumi, nuosavybės teisėms, susijusioms su santuokiniais ryšiais, testamentais ir paveldėjimu;
- b) bankrotui, nemokių bendrovių arba kitų juridinių asmenų likvidavimo procesams, teisminėms priemonėms, kompromisiniais susitarimams ir panašioms byloms;
- c) socialiniam draudimui;
- d) arbitražui.

<...>“

Reglamentas Nr. 864/2007

8 Reglamento (EB) Nr. 864/2007 17 straipsnis suformuluotas taip:

„Vertinant traukiamo atsakomybės asmens elgesį atsižvelgiama, kaip į faktinę aplinkybę ir tuomet, kai tai yra tinkama, į saugumo ir elgesio taisyklės, galiojusias įvykio, dėl kurio atsirado atsakomybė, vietoje ir metu.“

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

- 9 PI nuo 2002 m. iki pašalinimo iš tarnybos 2008 m. gruodžio mėn. dirbo antstoliu. Jis Belgijoje banke *Fortis* buvo atidaręs einamąją sąskaitą, kurią naudojo savo, kaip antstolio, veiklai. Į šią sąskaitą įmokėdavo asmenys, iš kurių jis išieškodavo skolas.
- 10 2006 m. PI pagal Nyderlandų teisę įsteigė *PI Gerechtsdeurwaarderskantoor BV* (toliau – PI.BV) ir tapo vieninteliu jos akcininku ir direktoriumi. Ši bendrovė buvo skirta PI antstolio kontorai valdyti; jis PI.BV perleido antstolio kontoros turtą, įskaitant banke *Fortis* atidarytą einamąją sąskaitą. PI.BV taip pat turėjo Nyderlanduose įsteigtame kitame banke atidarytą depozitinę sąskaitą, kurioje buvo laikomos apie 200 antstolio kontoros klientų lėšos.
- 11 2008 m. rugsėjo 23–26 d. PI, naudodamasis internetine bankininkyste, iš depozitinės sąskaitos į sąskaitą banke *Fortis* pervedė iš viso 550 000 EUR. Po kelių dienų 2008 m. spalio 1–3 d. jis iš sąskaitos banke *Fortis* išsigrynino 550 000 eurų. Ši veika buvo kvalifikuota kaip lėšų pasisavinimas, už ją PI buvo nuteistas laisvės atėmimo bausme.
- 12 2009 m. birželio 23 d. buvo paskelbtas PI.BV, o 2010 m. kovo 2 d. – paties PI bankrotas.

- 13 Vykstant šioms bankroto procedūroms, administratorius kreipėsi į *rechtbank Maastricht* (Mastrichto apylinkės teismas, Nyderlandai), prašydamas įpareigoti *Fortis* sumokėti 550 000 EUR sumą. Grįsdamas savo prašymą administratorius teigė, kad kilo *Fortis* atsakomybė PI.BV ir PI kreditoriams dėl to, kad be apribojimų leisdamas PI išsigryninti pinigus ir taip nesilaikydamas įstatyme jam nustatytų pareigų jis padarė žalą abiejose bankroto procedūrose dalyvaujantiems kreditoriams.
- 14 *Rechtbank Maastricht* (Mastrichto apylinkės teismas) pripažino, kad turi jurisdikciją nagrinėti administratoriaus prašymą. 2013 m. birželio 4 d. tarpiniu sprendimu *Gerechthof 's-Hertogenbosch* (Hertogenboso apeliacinis teismas, Nyderlandai) paliko galioti šį sprendimą motyvuodamas tuo, kad administratoriaus prašymas buvo grindžiamas PI ir PI.BV bankrotu, todėl pateko į Reglamento Nr. 1346/2000 taikymo sritį.
- 15 Šiomis aplinkybėmis *rechtbank Maastricht* (Mastrichto apylinkės teismas) galutiniu sprendimu priteisė iš *Fortis* sumokėti kreditoriams 550 000 EUR dydžio žalą.
- 16 Apeliacinėje instancijoje *Gerechthof 's-Hertogenbosch* (Hertogenboso apeliacinis teismas) 2016 m. vasario 16 d. priėmė tarpinį sprendimą, kuriame pripažino, jog dėl to, kad 2013 m. birželio 4 d. jau priėmė sprendimą dėl Nyderlandų teismų jurisdikcijos, jis (iš esmės) negali to klausimo nagrinėti dar kartą. Vis dėlto 2016 m. vasario 16 d. tarpiniame sprendime *Gerechthof 's-Hertogenbosch* (Hertogenboso apeliacinis teismas) pažymėjo, kad, kaip matyti iš 2014 m. rugsėjo 4 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Nickel & Goeldner Spedition* (C-157/13, EU:C:2014:2145) ir 2015 m. birželio 11 d. Sprendimo *Comité d'entreprise de Nortel Networks ir kt.* (C-649/13, EU:C:2015:384), *Fortis* argumentai, jog 2013 m. birželio 4 d. tarpiniame sprendime buvo priimtas klaidingas sprendimas dėl Nyderlandų teismų jurisdikcijos, buvo *a priori* pagrįsti, todėl jis leido paduoti kasacinį skundą šiuo klausimu.
- 17 Be to, *Gerechthof 's-Hertogenbosch* (Hertogenboso apeliacinis teismas) laikėsi nuomonės, kad administratoriaus ieškinys bankui *Fortis* yra vadinamasis *Peeters / Gatzen* ieškinys, kurio principus *Hoge Raad der Nederlanden* (Nyderlandų Aukščiausiasis Teismas) įtvirtino 1983 m. sausio 14 d. sprendime. Pagal tokį *Peeters / Gatzen* ieškinį administratorius tam tikromis aplinkybėmis gali trečiajam asmeniui, kuris dalyvavo darant žalą kreditoriams, pareikšti deliktine arba kvazideliktine atsakomybe grindžiamą ieškinį dėl žalos atlyginimo, net jeigu pats bankrutavęs asmuo neturi teisės pareikšti tokį ieškinį. Pagal šią jurisprudenciją patenkinus tokį administratoriaus, ginant visų kreditorių interesus, pareikštą ieškinį gautos sumos priskiriamos dalytino turto masei.
- 18 Administratorius dėl 2016 m. vasario 16 d. *Gerechthof 's-Hertogenbosch* (Hertogenboso apeliacinis teismas) sprendimo pateikė kasacinį skundą prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui, t. y. *Hoge Raad der Nederlanden* (Nyderlandų Aukščiausiasis Teismas). *Fortis* savo ruožtu dėl to paties sprendimo pateikė priešpriešinį kasacinį skundą, kuriame prieštaravo tam, kad *Gerechthof 's-Hertogenbosch* (Hertogenboso apeliacinis teismas), be kita ko, pripažino savo jurisdikciją pagal Reglamentą Nr. 1346/2000 nagrinėti administratoriaus ieškinį.
- 19 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad yra pagrįstų abejonų dėl to, ar *Peeters / Gatzen* ieškinys gali būti laikomas ieškiniu, kurį reglamentuoja vien specialios nemokumo procedūros taisyklės, todėl jis nebepatenka į Reglamento Nr. 44/2001 taikymo sritį.
- 20 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas taip pat abejoja, ar ieškinio kvalifikavimas tikrinant jurisdikciją visuomet turi lemiamą reikšmę siekiant nustatyti tam ieškiniui taikytiną teisę ir todėl pagal Reglamento Nr. 1346/2000 4 straipsnį visuomet egzistuoja sąsaja tarp jurisdikcijos ir taikytinos teisės.
- 21 Galiausiai, jeigu taikytina materialinė teisė – taigi ir *Peeters / Gatzen* ieškiniui taikytina teisė – būtų Nyderlandų teisė, nacionaliniam teismui kyla klausimas, ar esant tokiai situacijai tikrinant tam tikro veiksmo neteisėtumą pagal analogiją su Reglamento (EB) Nr. 864/2007 17 straipsniu, siejama su

Reglamento Nr. 1346/2000 13 straipsniu, vis tiek reikia atsižvelgti į tvirtinamo neteisėtų veiksmų atlikimo vietoje galiojančias saugumo ir elgesio taisykles, kaip antai finansų srityje galiojančias bankų veiklos taisykles.

22 Šiomis aplinkybėmis *Hoge Raad der Nederlanden* (Nyderlandų Aukščiausiasis Teismas) nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui tokius prejudicinius klausimus:

- „1. Ar ieškiniui dėl žalos atlyginimo, kurį administratorius, remdamasis pavedimu pagal *Faillissementswet* (Bankroto įstatymas) 68 straipsnio 1 dalį administruoti ir likviduoti bankrutuojančio skolininko turtą, visų jo kreditorių vardu pareiškia trečiajam asmeniui, nes šis veikė neteisėtai kreditorių atžvilgiu, ir kurį patenkinus gautos sumos priskiriamos dalytino turto masei, taikoma [Reglamento (EB) Nr. 44/2001] 1 straipsnio 2 dalies b punkte numatyta išimtis?
2. Jeigu į 1 klausimą bus atsakyta teigiamai ir jeigu nagrinėjamam ieškiniui bus taikomas [Reglamentas Nr. 1346/2000], ar tuomet ši ieškinį pagal šio reglamento 4 straipsnio 1 dalį, kiek tai susiję su administratoriaus teise pareikšti ieškinį ir taikytina materialine teise, reglamentuoja valstybės narės, kurioje iškelta nemokumo byla, teisė?
3. Jeigu į 2 klausimą bus atsakyta teigiamai, ar valstybės narės, kurioje iškelta nemokumo byla, teismai prireikus pagal analogiją turi atsižvelgti į:
 - a) [Reglamento Nr. 1346/2000] 13 straipsnio nuostatas tuo aspektu, kad bylos šalis, kuriai pareikšti reikalavimai, gali gintis nuo administratoriaus visų kreditorių naudai pareikšto ieškinio įrodydama, kad jos elgesys, vertinant pagal teisę, kuri būtų ieškiniui taikoma, jeigu jis būtų pareikštas ne administratoriaus, o pavienio kreditoriaus dėl neteisėtų veiksmų, nesukelia atsakomybės;
 - b) [Reglamento Nr. 864/2007] 17 straipsnį, be kita ko, siejamą su [Reglamento Nr. 1346/2000] 13 straipsniu, t. y. į tvirtinamų neteisėtų veiksmų atlikimo vietoje galiojančias saugumo ir elgesio taisykles, kaip antai finansų srityje galiojančias bankų veiklos taisykles?“

Dėl prejudicinių klausimų

Dėl pirmojo klausimo

- 23 Pirmuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Reglamento Nr. 44/2001 1 straipsnio 1 dalis ir 2 dalies b punktas turi būti aiškinami taip, kad tokį ieškinį, kaip aptariamas pagrindinėje byloje, dėl deliktine arba kvazideliktine atsakomybe grindžiamo reikalavimo atlyginti žalą, kurį administratorius pareiškė vykstant nemokumo procedūrai ir kurį patenkinus gautos sumos skiriamos kreditoriams, apima sąvoka „civilinės ir komercinės bylos“, kaip tai suprantama pagal šios nuostatos 1 dalį, ir todėl jis patenka į minėto reglamento materialinę taikymo sritį.
- 24 Šiuo klausimu primintina, kad remdamasis, be kita ko, 1968 m. rugsėjo 27 d. Konvencijos dėl jurisdikcijos ir teismų sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose vykdymo (toliau – Briuselio konvencija), kurią pakeitė Reglamentas Nr. 44/2001, parengiamaisiais dokumentais, Teisingumo Teismas nusprendė, kad tas reglamentas ir Reglamentas Nr. 1346/2000 turi būti aiškinami taip, kad būtų išvengta bet kokio šiuose tekstuose įtvirtintų teisės normų sutapimo ir teisės spragų. Taigi ieškiniai, kuriems pagal Reglamento Nr. 44/2001 1 straipsnio 2 dalies b punktą šis reglamentas netaikomas, nes jie priskiriami prie „bankrot[ų], nemokių bendrovių arba kitų juridinių asmenų likvidavimo proces[ų], teismin[ių] priemon[ių], kompromisin[ių] susitarim[ų] ir panaš[ių] byl[ų]“, patenka į Reglamento Nr. 1346/2000 taikymo sritį. Ir atvirkščiai, ieškiniams, kurie nepatenka į

- Reglamento Nr. 1346/2000 3 straipsnio 1 dalies taikymo sritį, taikomas Reglamentas Nr. 44/2001 (2017 m. lapkričio 9 d. Sprendimo *Tünkers France ir Tünkers Maschinenbau*, C-641/16, EU:C:2017:847, 17 punktą).
- 25 Teisingumo Teismas taip pat pažymėjo, kad, kaip, be kita ko, nurodyta Reglamento Nr. 44/2001 7 konstatuojamojoje dalyje, Sąjungos teisės aktų leidėjas siekė įtvirtinti plačią šio reglamento 1 straipsnio 1 dalyje esančios sąvokos „civilinės ir komercinės bylos“ sampratą, taigi ir plačią šio reglamento taikymo sritį. Vis dėlto Reglamento Nr. 1346/2000 taikymo sritis, kaip matyti iš jo 6 konstatuojamosios dalies, neturėtų būti aiškinama plačiai (2017 m. lapkričio 9 d. Sprendimo *Tünkers France ir Tünkers Maschinenbau*, C-641/16, EU:C:2017:847, 18 punktą).
- 26 Teisingumo Teismas yra nusprendęs, kad Briuselio konvencijos, taigi ir Reglamento Nr. 44/2001, taikymo sričiai nepriklauso tik tie ieškiniai, kurie kyla tiesiogiai iš nemokumo bylos ir yra glaudžiai su ja susiję (šiuo klausimu žr. 1979 m. vasario 22 d. Sprendimo *Gourdain*, 133/78, EU:C:1979:49, 4 punktą ir 2012 m. balandžio 19 d. Sprendimo *F-Tex*, C-213/10, EU:C:2012:215, 22 ir 24 punktus). Todėl tik tokio pobūdžio ieškiniai patenka į Reglamento Nr. 1346/2000 taikymo sritį (šiuo klausimu žr. 2017 m. lapkričio 9 d. Sprendimo *Tünkers France ir Tünkers Maschinenbau*, C-641/16, EU:C:2017:847, 19 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 27 Be to, būtent šis kriterijus, suformuotas Teisingumo Teismo jurisprudencijoje dėl Briuselio konvencijos aiškinimo, buvo nurodytas ir Reglamento Nr. 1346/2000 6 konstatuojamojoje dalyje siekiant atskirti to reglamento dalyką ir patvirtintas šioje byloje *ratione temporis* netaikomame 2015 m. gegužės 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) 2015/848 dėl nemokumo bylų (OL L 141, 2015, p. 19), kurio 6 straipsnyje nurodyta, kad jurisdikciją nagrinėti visus tiesiogiai iš nemokumo bylos kylančius ir glaudžiai su ja susijusius ieškinius turi valstybės narės, kurios teritorijoje iškelta nemokumo byla, teismai.
- 28 Lemiamas kriterijus, kurį Teisingumo Teismas taiko siekdamas nustatyti, prie kurios srities priskirtinas ieškiny, yra jo teisinis pagrindas, o ne ieškinio procedūrinis kontekstas. Laikantis tokio požiūrio reikia nustatyti, ar teisė arba pareiga, dėl kurios pareiškiamas ieškiny, numatyta bendrosiose civilinės ir komercinės teisės normose ar nukrypti leidžiančiose normose, konkrečiai taikomose nemokumo bylose (2014 m. rugsėjo 4 d. Sprendimo *Nickel & Goeldner Spedition*, C-157/13, EU:C:2014:2145, 27 punktą, 2017 m. lapkričio 9 d. Sprendimo *Tünkers France ir Tünkers Maschinenbau*, C-641/16, EU:C:2017:847, 22 punktą ir 2017 m. gruodžio 20 d. Sprendimo *Valach ir kt.*, C-649/16, EU:C:2017:986, 29 punktą).
- 29 Pirma, tai, kad iškėlus nemokumo bylą ieškinį pareiškia tokioje byloje paskirtas administratorius ir kad jis gina kreditorių interesus, iš pagrindų nekeičia šio ieškinio pobūdžio; jis nepriklauso nuo nemokumo procedūros ir jam, kiek tai susiję su ginčo esme, taikomos bendrosios teisės normos (pagal analogiją žr. 2009 m. rugsėjo 10 d. Sprendimo *German Graphics Graphische Maschinen*, C-292/08, EU:C:2009:544, 31 ir 33 punktus ir 2014 m. rugsėjo 4 d. Sprendimo *Nickel & Goeldner Spedition*, C-157/13, EU:C:2014:2145, 29 punktą).
- 30 Antra, pagal suformuotą Teisingumo Teismo jurisprudenciją būtent ryšio tarp ieškinio ir nemokumo bylos stiprumas yra lemiamas sprendžiant, ar Reglamento Nr. 44/2001 1 straipsnio 2 dalies b punkte įtvirtinta išimtis yra taikytina (2017 m. lapkričio 9 d. Sprendimo *Tünkers France ir Tünkers Maschinenbau*, C-641/16, EU:C:2017:847, 28 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 31 Nagrinėjamu atveju visų pirma iš prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad *Peeters / Gatzen* ieškinį, kurį *Hoge Raad der Nederlanden* (Nyderlandų Aukščiausiasis Teismas) jurisprudencijoje pirmą kartą leista pateikti pagal 1983 m. sausio 14 d. sprendimą, gindamas visų kreditorių interesus gali pareikšti bankroto administratorius, vykdydamas tos srities nacionalinės teisės normose nustatytą bendrąją funkciją administruoti ir likviduoti turtą. Toliau pažymėtina, kad patenkinus ieškinį gautos sumos visų kreditorių naudai priskiriamos dalytino turto masei, kad vėliau jas būtų galima paskirstyti pagal turto likvidavimo plano taisykles. Be to, norint priimti sprendimą dėl tokio vykstant nemokumo

procedūrai pareikšto ieškinio, nereikia tikrinti kiekvieno suinteresuoto kreditoriaus individualios padėties, o trečiasis asmuo, kuriam pareikštas ieškinys, prieš administratorių negali remtis gynybos priemonėmis, kurių jis turėjo prieš kiekvieną atskirą kreditorių.

- 32 Konstatuotina, kad visi ankstesniame punkte nurodyti *Peeters / Gatzen* ieškinio požymiai yra šio ieškinio procedūrinio konteksto dalis. Jeigu toks ieškinys pareiškiamas vykstant nemokumo procedūrai, jį, gindamas visų kreditorių interesus, pareiškia būtent administratorius pagal tos srities nacionalinės teisės normas vykdydamas savo funkciją administruoti ir likviduoti turtą, todėl patenkinus tokį ieškinį gautos sumos priskiriamos dalytino turto masei.
- 33 Toliau pažymėtina, kad iš Teisingumo Teismui pateiktos bylos medžiagos matyti, jog administratoriaus ieškinys, pareikštas bankui *Fortis*, yra deliktine arba kvazideliktine atsakomybe grindžiamas ieškinys. Taigi tokiu ieškiniu siekiama, kad bankas *Fortis* būtų pripažintas kaltu už tai, kad tariamai nevykdė priežiūros pareigų: jis turėjo neleisti PI išsigrūninti 550 000 EUR – sumos, dėl kurios kreditoriai, anot administratoriaus, patyrė žalą.
- 34 Todėl, remiantis šia informacija, teigtina, kad toks ieškinys veikiausiai grindžiamas bendrosiomis civilinės ir komercinės teisės normomis, o ne nukrypti leidžiančiomis normomis, konkrečiai taikomomis nemokumo bylose.
- 35 Galiausiai, net jeigu pagrindinėje byloje negalima paneigti ryšio su nemokumo byla, nes joje nagrinėjamas administratoriaus ginant visų kreditorių interesus pareikštas ieškinys, vis dėlto tokį ieškinį, kaip matyti iš Teisingumo Teismui pateiktos bylos medžiagos, gali pateikti pavieniai kreditoriai, nesvarbu, kuriuo metu – prieš nemokumo procedūrą, jai vykstant arba pasibaigus.
- 36 Šiomis aplinkybėmis, kaip pažymėjo ir generalinis advokatas savo išvados 68 punkte, toks ieškinys, kaip nagrinėjamas pagrindinėje byloje, kurį, viena vertus, gali pareikšti pats kreditorius, tad jis nepriskiriamas išimtinai administratoriaus kompetencijai, ir kuris, kita vertus, nepriklauso nuo nemokumo bylos iškėlimo, negali būti laikomas tiesiogine ir neatsiejama tokios bylos pasekme.
- 37 Todėl pripažintina, kad toks ieškinys grindžiamas ne nukrypti leidžiančiomis normomis, konkrečiai taikomomis nemokumo bylose, o bendrosiomis civilinės ir komercinės teisės normomis ir todėl nėra pašalintas iš Reglamento Nr. 44/2001 taikymo srities.
- 38 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į pirmąjį klausimą atsakytina taip: Reglamento Nr. 44/2001 1 straipsnio 1 dalis ir 2 dalies b punktas turi būti aiškinami taip, kad tokį ieškinį, kaip aptariamą pagrindinėje byloje, dėl deliktine arba kvazideliktine atsakomybe grindžiamo reikalavimo atlyginti žalą, kurį administratorius pareiškė vykstant nemokumo procedūrai ir kurį patenkinus gautos sumos skiriamos kreditoriams, apima sąvoka „civilinės ir komercinės bylos“, kaip tai suprantama pagal šios nuostatos 1 dalį, ir todėl jis patenka į minėto reglamento materialinę taikymo sritį.

Antrasis ir trečiasis klausimai

- 39 Antrasis ir trečiasis klausimai pateikti tuo atveju, jeigu Teisingumo Teismas nuspręstų, kad tokiam ieškiniui, kaip nagrinėjamas pagrindinėje byloje, taikoma Reglamento Nr. 44/2001 1 straipsnio 2 dalies b punkte numatyta išimtis, todėl į juos atsakyti nebereikia.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 40 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (pirmoji kolegija) nusprendžia:

2000 m. gruodžio 22 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 44/2001 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo 1 straipsnio 1 dalis ir 2 dalies b punktas turi būti aiškinami taip, kad tokį ieškinį, kaip aptariamas pagrindinėje byloje, dėl deliktine arba kvazideliktine atsakomybe grindžiamo reikalavimo atlyginti žalą, kurį administratorius pareiškė vykstant nemokumo procedūrai ir kurį patenkinus gautos sumos skiriamos kreditoriams, apima sąvoka „civilinės ir komercinės bylos“, kaip tai suprantama pagal šios nuostatos 1 dalį, ir todėl jis patenka į minėto reglamento materialinę taikymo sritį.

Parašai.